

Archa Promlouvá k lidem

Přes den jde o gigantickou, čtyři a půl metru vysokou loď. Přes noc se stává trojrozměrným promítacím plátnem, na němž se odehrává velký židovský příběh.

MELISSA SHIFF

Ark/Archa

Židovské muzeum v Praze – prostor bývalé Malé Pinkasovy ulice na křižovatce Široké a Valentinské, kurátorka Michaela Hájková. Instalace trvá do 14. ledna 2007, vstup je volný, www.jewishmuseum.cz

VLADIMÍRA ŠUMBEROVÁ

Instalaci nazvanou Archa vytvořila speciálně ke stému výročí založení Židovského muzea v Praze kanadská umělkyně Melissa Shiff. Kromě historie muzea ji mimo jiné inspirovala myšlenka z románu Austerlitz německého autora W. G. Sebald, že objekty mohou mluvit jen tehdy, když jim lidé dají hlas.

Historie v kostce

„Myšlenka metafory muzea jako archy, záchranné schránky židovského náboženství, kultury a pokladů, mě napadla skoro okamžitě, když jsem o speciálním projektu k výročí začala přemýšlet,“ říká autorka videosochy. „Jde také o archu ve smyslu archivu, který pomáhá uchovávat kulturní paměť národa,“ podotýká Melissa Shiff.

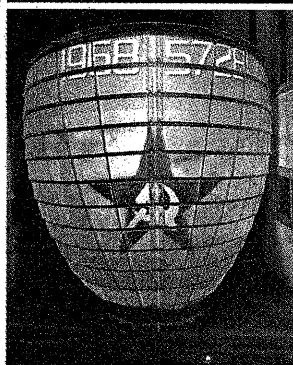
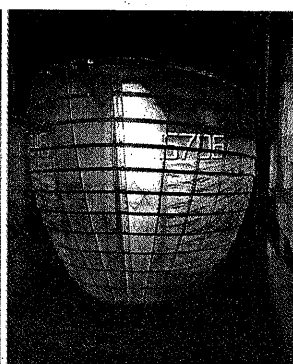
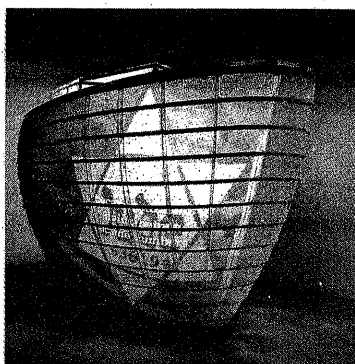
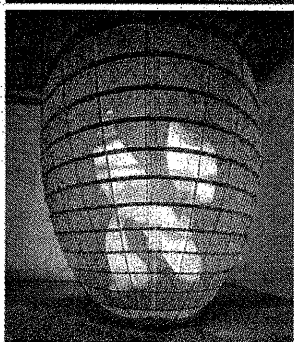
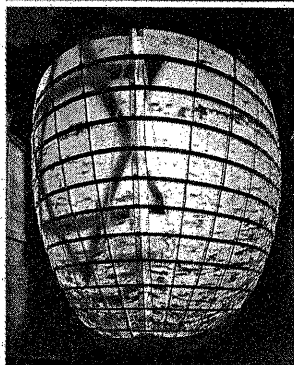
Ve třicetiminutovém filmu promítaném zevnitř instalace se objevují odkazy na biblickou mytologii, potopu a stavbu Noemovy archy. Především je však připomenuta stoletá povodeň v Praze v roce 1890, počátky asanace Josefova o šest let později a následný vznik Židovského muzea. Stejně tak se film věnuje období holokaustu a záchraně uměleckých sbírek, i komunistickému puči v roce 1948, který měl za následek zestátnění Židovského muzea a konfiskaci významných děl muzejních sbírek komunistickou vládou. Kromě otevření Památníku obětem holokaustu v Pinkasově synagoze a jeho uzavření o devět let později, v roce 1968, zde nechybí ani připomínka sametová revoluce, předání Židovského muzea zpět do správy Židovské obce a další stoletá voda v Praze v roce 2002. Plavba archy se uzavírá oslavami stého výročí založení muzea.

„Myšlenka metafory muzea jako archy mě napadla okamžitě.“

Melissa Shiff

„Autorka v instalaci využívá postupů postmoderny a vytváří tak mnohovrstevný příběh relevantní pro náš současný život bez ohledu na kulturní odlišnost a zkušenost,“ říká kurátorka Michaela Hájková,

Další akce

V rámci Roku s židovskou kulturou k oslavám stého výročí založení Židovského muzea v Praze se ještě chystá:

FESTIVAL

Music on Film – Film on Music (MOFFOM)

Součástí 3. ročníku mezinárodního festivalu hudebních filmů bude i promítání v pražské Španělské synagoze ve dnech 18.–22. října, www.moffom.org

VÝSTAVA

Druhý život českých svítků Tóry

Expozice představí tradici svítků Tóry v pražské Galerii Roberta Guttmanna od 26. října–28. ledna 2007, www.jewishmuseum.cz

PUTOVNÍ VÝSTAVA

Historie Židů v Čechách a na Moravě a Židovské tradice a zvyky

Putovní výstava Židovského muzea v Praze zavítá i do Muzea Podkrkonoší v Trutnově ve dnech 31. 10.–3. 11., www.muzeumtrutnov.cz

PROJEKT

Neztratit víru v člověka...

Protěktorát očima židovských dětí. Putovní výstava a vzdělávací projekt přináší příběhy šesti dětí, které byly za války pro svůj původ perzekvovány. Muzeum Prostějov, 2. 11.–3. 12., www.jewishmuseum.cz/neztratitvuru

VÝSTAVA

Pedro Roth

Muzeum města Brna připravilo výstavu argentinského židovského fotografa zachycujícího židovskou komunitu v jeho zemi, 17. 11.–17. 12., www.spilberk.cz

kteřá Melissu Shiff k práci na projektu oslovila. Umělkyni pak čekal kromě jiného i několikaměsíční přípravný výzkum.

„Sbírkou muzea jsou velmi inspirativní. Je to historie. A jako umělkyně cítím, že mám povinnost o ní mluvit a přiblížit ji současnosti,“ dodává autorka. „Žijeme ve velmi vizuální kultuře, v technologicky vyvinuté době, mluvíme určitým jazykem. A proto je důležité tento jazyk používat.“

Svou invencí a uměleckým přístupem oslovila i ředitele Židovského muzea Leo Pavlát. „Už při prvním setkání, když se mluvilo o projektu Archy, se zdálo, že typ její prezentace ve veřejném prostoru je působivý svým pojetím i s ohledem na širší veřejnost. Ne každý navštíví naše muzeum, ale historické synagogy zaznamená každý. Proto jsme takto v pléneru, v blízkosti jedné z nich, chtěli připomenout naše výročí,“ vysvětluje Pavlát.

Tradice a dnešek

Stejně jako při přípravě Archy využila Melissa Shiff nových médií

na své první pražské výstavě letos na jaře. Tehdy v kontrastu expozice mapující konvence tradičního židovského svatebního obřadu představila ve Španělské synagoze prostřednictvím videoinstalace proměnu rituálu židovské svatby. A to své vlastní.

„Je to způsob mé umělecké práce – promyslet a přetvořit náboženské rituály, aby opět promlouvaly k současným lidem. Na jedné straně živá tradice judaismu a jeho přehodnocení na straně druhé,“ vysvětluje autorka, která vyrůstala ve svobodomyšlné židovské rodině. A i když se s židovskou kulturou silně ztotožňuje, hledá nové podněty a představuje tak i určitý posun tisíciletých zvyků.

„Melisse Shiff je blízký spíše reformní, liberální judaismus, který si svým způsobem uzpůsobuje ten ortodoxní,“ míní Pavlát. „Podle tradice je možné žít v kterékoli době. Základy tradičního judaismu se nemění, symbolika zůstává jako před několika sty lety. Její práce jsou ale ukázkou, jak osobitě chápe vývoj židovské tradice.“